

Altjóða Friðarárið 1986 og Bahá'í:

Fyriðáttan um heimsfrið

Í sambandi við Altjóða Friðarárið 1986 hevur Bahá'í heimsfelagsskapurin givið út bræv undir heitinum »Fyriðáttan um heimsfrið«, stílað til allar tjóðir heimsins. Innihaldið ger ta núverandi støðuna í heiminum upp, og m.a. verður heitt á leiðarar hansara, uttan mun til hugmyndafrøði, at stíga fram og við avgjörðum vilja samráðast í sameindari leitan eftir haldgóðum loysnum. Talan er sostatt ikki um nakra átrúnaðarliga propagandu, men heldur um praktisk uppskot mótvegis teimum ovurstóru trupulleikum, heimurin í dag hevur at dragast við.

Brævið er givið oddamonnum í Eystri og Vestri eins væl og ST-aðalskrivaranum Perez de Cueillar. Í Føroyum er tað handað Atla P. Dam, lögmanni. Mót-tøkan hevur sum heild verið stak góð, og millum tey oddafólk kring allan heimin, ið hava gjørt sera positivar viðmerkingar eru Margretha danadrotning, israelski forsetin Chaim Herzog og forsætisráðharrin Shimon Peres, Laurent Fabius, fyrrv. forsætisráðharri í Fraklandi, Willy Brandt, vinnari av Nobel-friðarvirðislønini og tann gitni katólski gudfrøðingurin Hans Küng, fyri bert at nevna nakrar fáar. Ætlanin er at »Fyriðáttan um heimsfrið« skal latast teimum leiðandi í Føroyum, umframt tí almenningi, ið er áhugaður, við tað, at tað viðger tey allarmest átroðkandi málini fyri nútíðina.

Brævið er í fyra pørtum, og verður tann fyrsti parturin í blaðnum í dag, meðan hinir partarnir verða birtir í næstu bløðunum.

Til tjóðir heimsins:

Tann mikli friðurin, sum góðhugaðar menniskjur hava tráað eftir upp gjøgnum tíðirnar, sum spáarar og yrkjarar hava droynt um í ótal ættarlið og sum heilagu skriftirnar hjá mannaættini áhaldandi hava lovað, er nú langt um leiingi í eygsjón og tókur fyri tjóðirnar. Fyri fyrstu ferð í søguni er tað møgulegt fyri ein og hvønn at skoða allan heiminn við hansara óteljandi ymisku fólksløgum í einari og somu frásjón. Heimsfriðurin er ikki einans møgulegur, hann slepst ikki undan. Hetta er næsta stigið í heimsmenningini — tað sum ein stórir hugsari nevndi »globalisering mannaættarinnar«.

Um friðurin bert kann fáast í lag eftir ósigandi ræðslum, framskundaðum av treiska fasthaldi menniskjunnar við gomlum atferðarmynstrum, ella um hann kann fáast í lag

gjøgnum vilja til samráðing, er tað valið, sum allir heimsins íbúgvar hava. Á hesum hættisliga tíðarskeiði, har teir torføru spurningarnir, tjóðirnar hava at dragast við, eru runnir saman til eitt felags mál fyri allan heiminn, hevði ein miseydnad roynd at demma fyri bylgjuni av stríði og ófriði verið óverjandi ábyrgdarloysi.

Millum tey positivu teknini eru hesi: tann alsamt vaksandi mátturin í teimum stigunum móti heims-skipan, sum vórðu tikin fyrst í hesari öldini við stovnsetingini av Fólka-sameiningini (League of Nations), ið fekk Sameindu Tjóðir sum arvtakara á einum breiðari grundarlagi; tann sannroynd at meirilutin av heimsins tjóðum síðan seinna heimsbardaga hevur fingið sjálvstýri, sum er eitt tekin um, at myndan av tjóðum er kominat enda; samarbeiði

Atli Dam, lögmaður, tekur imóti Friðarbrævinum

millum hesar ungu tjóðir við eldri í felagsáhugamálum; tann av hesum alstóra økingin í samarbeiði millum higartil avbyrgd og figgindalig fólksløg og bólkur í altjóða fyrirtakssemi á visindaligum, útbúgvingarligum, lögfrøðisligum, búskaparligum og mentunarligum økjum; stovnanir, meira enn nakrantið, av altjóða humaniterum stovnum; útbreiðslan av kvinnu- og ungdomsrørslum, ið mæla til frið, og tann sjálvkravda útleikingin av einum stóðugt vaksandi neti av vanligum fólki, sum sækja skilning gjøgnum persónligt samskipt.

Tey visindaligu og teknologisku framstíg í hesi óvanliga signaðu öld, siga frá stórum framstigum í samfelagsligu menningini hjá knottinum og geva eina hóming av, hvussu tað ber til at loysa praktiskar trupulleikar hjá mannaættini. Tey geva júst reiðskapini til umsitningina av tí samansetta livinum hjá einum sameindum heimi. Hóast hetta standa forðingarnar. Ivi, misfatarnir, forðomar, illgrunasemi og snævrskygt sjálvsóknir plága tjóðir og fólksløg í víður-skiftunum hvørt við annað.

Tað er í djúpari kenslu av andligari og moralskari skyldu, at vit beint nú verða áskundað til at biðja tygum um at sýna tí stóra innliti ans, sum á fyrsta sinni varð kunngjørt teimum ráðandi hjá mannaættini fyri meira enn hundrað

árum síðan av Bahá'u'lláh, grundara Bahá'í trúarinnar, sum vit eru tað valda álitisfólkið fyri.

»Vónloysisvindar«, skrivaði »Bahá'u'lláh, »blæsa úr øllum ættum, og tað stríð, ið skilir sundur og plagar mannaættina, veksur fyri hvønn dag, sum fer. Tekin um höttandi kollrenningar og ruðuleika kunnu hómast nú, tí tann núverandi skipanin sýnir seg at vera syrgjiliga brekað.« Hesin profetiski dómurin er ásannaður væl og virðiliga av felags royndum mannaættarinnar. Veikleikin í tí núverandi skipanini er rætttiliga tyðiligur í vantandi dugi hjá óheftum limalondum í Sameindu Tjóðum til at reka á dyr krigsspökisliði, í tí höttandi skráðinum í altjóða búskaparligu skipanini, í spjæðingini av lógloysi og yvirgangi og í teimum sváru líðingum, sum hesar og aðrar plágur volda einum vaksandi milliónatali av menniskjum. Yvirgangur og tvídráttur eru í sovordnan mun komin at sermerkja okkara samfelagsligu, figgjarligu og átrúnaðarligu skipanir, at mong liggja undir fyri tí sjónarmiði, at sovordin atferð er óloysandi knýtt at tí menniskjaligu náttúru og tí ómøgulig at broyta.

Við tí at hetta sjónarmið hevur fest seg, er komin fram lemjandi mótsetningur í menniskjaligum spurningum. Annan vegin halda øll fólksløg

upp á at vera til reiðar fyri og leingjast eftir friði og samljóði, eftir enda á tí uppskakandi bangils, ið ger teirra gerandisdag til plágu. Hinvegin verður óumhugsioð staðið við, at menniskjur eru óbótandi sjálvkærar og ágangandi og tiskil ikki førar fyri stovnsseta samfelagsliga skipan, samtiðis framfúsa og friðarliga máttmikla og samljóðandi: eina skipan, sum gevur friar ræsur fyri skapanarhugi einstaklinga og fyrirtakssemi, men er grundað á samarbeiði og semju.

Alt sum tørvurin á friði gerst meira átroðkandi, krevur hesin grundleggjandi mótsetningur, ið tarnar honum at gerast veruleiki, endurmeting av teimum hugsanum, tann vanliga skoðanin á søguligu tvístøðu mannaættarinnar hvílir á. Varð farið sakliga igjøgnum vitnisburðirnar um hetta, høvdu teir sýnt, at henda atferð langt burtur frá at vera mynd av tí sonnu menniskjuni, heldur er reingjan av anda hennara. Nøktan í hesum hevði gjørt allar menniskjur førar fyri at sett í gongd uppbyggjandi kreftir, sum, av tí at tær eru sameiniligar við ta menniskjaligu náttúruna, høvdu eggjað til samljóð og samstarv istaðin fyri krigg og ósemju.

At velja hesa kós er ikki at avnokka fortíð menniskjunnar, men at skilja hana. Bahá'í trúgvin sær á ta núverandi orkymlingina í heiminum og ta vanlukkuligu menniskjaligu

støðuna sum náttúrligt stig í organiskari gongd, ið ósvitandi at enda fer at hava við sær sameining mannaættarinnar í eini einstakari samfelagsskipan, hvørs mørk eru hendan gongustjórnan. Menniskjurnar eru sum livrunn-asta undgómstíðarskeiðnum, við tað at tær umsiður eru við at gerast vaksnar.

Fyrirvarnisleys víðurkenning av, at forðomar, krigg og eyðræning hava verið óbúgvinn stóði í veldigari søguligari gongd og at menniskjurnar í dag uppliva tann óundansleppandi fjáltur, ið sigur frá, at tær eru um at verða vaksnar, er ikki orsök til mishop, men fyrirtreyt til tess at fara í holt við tað ovurstóra takið at byggja upp friðarligan heim. At hetta kann eydnast — at tær neyðugu uppbyggjandi kreftirnar eru til og at gjørligt er at reisa sameinandi samfelagsskipan — er júst tað evnið, vit heita á tygum um at kann.

Hvussu so stóra líðing og ófrið tey næstu árin bera í sær, hvussu so depur tey næstu útsýnini enn eru, trýr Bahá'í samfelagið, at mannaættin kann mæta hesi alstóru roynd við áliti á tað endaliga úrslitið. Óvugt tí at sermerkja endan á siðmenningini, fara tær ógvíslegu broytingar, sum mannaættin nærkast al-